

Re: Wniosek o udostępnienie informacji publicznej - dokumenty dotyczące stosowania art. 100c i 100d ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy oraz postępowania z ponagleniami

Dotyczy: WSC-1.1331.12.2026

Szanowni Państwo,

potwierdzam otrzymanie pisma z 9 września 2026 r., doręzonego pocztą elektroniczną tego samego dnia, i odpowiadam w terminie. Niniejsze pismo nie jest nowym wnioskiem - dotyczy wniosku z 27 sierpnia 2026 r. i nie zmienia daty jego złożenia.

Nie polemizuję ze sposobem prowadzenia ewidencji w Urzędzie. Przyjmuję do wiadomości, że „Organ nie prowadzi odrębnego rejestru ani ewidencji dokumentów otrzymywanych od Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców według kryteriów przedmiotowych wskazanych we wniosku”. Wykazuję natomiast poniżej, że po zawęźeniu, które składałam w punktach I-III, taki rejestr do wykonania wniosku nie jest potrzebny.

I. Punkt 1 - zbiór zamknięty, wyznaczony znakami pism.

Urząd trafnie zauważa, że „Użycie sformułowania »w szczególności« oznacza, że wskazane pisma mają charakter przykładowy”. Usuwam tę wątpliwość: punkt 1 wniosku zawężam do kopii czterech pism wskazanych w nim po znaku - DPM.0738.29.2022, DPM.0738.49.2022, DPM.0738.77.2022 i DPM.0738.81.2022. W ramach tego punktu nie wnoszę o żadne inne dokumenty. Zbiór jest zamknięty i wyznaczony numerami dokumentów, a nie kryterium przedmiotowym wymagającym oceny.

W tym samym piśmie Urząd wskazuje, że „Dokumenty wpływające do Urzędu ewidencjonowane są zgodnie z obowiązującymi zasadami kancelaryjnymi i przyporządkowywane do właściwych spraw”. Odnalezienie dokumentu po jego własnym znaku korzysta właśnie z tej ewidencji. Nie wymaga zatem ani odrębnego rejestru przedmiotowego, ani „merytorycznej selekcji dokumentów według kryteriów wskazanych przez Wnioskodawcę”, ani utworzenia „nowego, wyodrębnionego zbioru dokumentów”. W zakresie punktu 1 odpada także potrzeba „kwerendy dokumentacji i korespondencji z okresu obejmującego lata 2022-2026” - wszystkie cztery pisma pochodzą z 2022 r. i mają znane daty: 20 kwietnia, 15 czerwca, 31 października i 9 listopada 2022 r. Odpada wreszcie potrzeba „ewentualnej anonimizacji”: są to pisma okólne organu centralnego kierowane do dyrektorów wydziałów właściwych do spraw cudzoziemców urzędów wojewódzkich, bez danych osobowych stron postępowań.

Punkt 4 wniosku dotyczy wyłącznie tych czterech pism: jeżeli któregoś z nich Urząd nie posiada, wystarczy jedno zdanie, że nie wpłynęło.

II. Punkt 2 - zawężenie co do nadawcy, przedmiotu i czasu.

Punkt 2 zawężam do pism Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców, w tym pism sporządzonych w departamentach tego Urzędu, skierowanych do wydziału właściwego do spraw cudzoziemców, dotyczących stosowania art. 100d ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy albo postępowania z ponagleniami w sprawach objętych tym przepisem, które wpłynęły do Urzędu od 1 stycznia 2023 r. do dnia udzielenia odpowiedzi.

Data początkowa nie jest dowolna: art. 100d dodano ustawą z 13 stycznia 2023 r. (Dz.U. 2023 poz. 185, art. 1 pkt 32) z mocą od 1 stycznia 2023 r. Okres wcześniejszy pokrywa punkt 1 - spośród czterech pism, których treść znam, trzy dotyczą art. 100c, a czwarte (DPM.0738.77.2022) postępowania w sprawie wpisania zaproszenia do ewidencji zaproszeń i zapowiada dodanie w art. 37 Kodeksu postępowania administracyjnego nowego § 3a jako podstawy pozostawienia ponaglenia bez rozpoznania. Żadne z nich nie dotyczy art. 100d, bo przepisu wówczas nie było.

Po tym zawężeniu punkt 2 nie jest już „otwartym zbiorem »innych pism, wytycznych, instrukcji, komunikatów lub pism okólnych« z okresu pięciu lat”, lecz korespondencją od jednego nadawcy, w jednym przedmiocie, z niespełna trzech lat. Jeżeli takie pisma do Urzędu nie wpłynęły, wystarczy mi zwięzła informacja o tym fakcie.

III. Punkt 3.

Punkt 3 zawężam do dokumentów wewnętrznych Wydziału Spraw Cudzoziemców - to ta komórka prowadzi postępowania, których ponaglenia dotyczą. Nie oczekuję zatem objęcia poszukiwaniem wszystkich komórek organizacyjnych Urzędu - sprawdzenie zasobu tego jednego wydziału uważam za wystarczające. Żądanie z punktu 3 wniosku podtrzymuję w tym zakresie. Jeżeli takich dokumentów nie sporządzano, samo stwierdzenie tego faktu będzie dla mnie odpowiedzią pełną.

IV. Nakład pracy - okoliczność faktyczna, nie zarzut wobec oceny Urzędu.

Przyjmuję zastrzeżenie Urzędu, że sama okoliczność, iż dokumenty podobnego rodzaju „zostały wcześniej udostępnione przez inny urząd wojewódzki, nie przesądza o szczególnej istotności dla interesu publicznego przygotowania przez tut. organ informacji przetworzonej”; każdy podmiot zobowiązany ocenia wnioski z uwzględnieniem organizacji własnych zasobów. Poniższe podaję wyłącznie jako informację o rozmiarze zbioru i o nakładzie pracy, nie jako zarzut i nie jako wzorzec oceny prawnej.

Pisma wskazane w punkcie 1 udostępniły dotąd trzy urzędy wojewódzkie, w postaci nieanonimizowanej: Podkarpacki (O-II.1331.13.2026 z 26 sierpnia i O-II.1331.17.2026 z 7 września 2026 r. - komplet czterech), Warmińsko-Mazurski (SC-I.1331.16.2026, doręczone 10 września 2026 r. - komplet czterech) oraz Opolski (SO.II.1331.16.2026.KB z 9 września 2026 r., na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy).

Co do punktu 2 rozmiar zbioru jest już znany z jednego przypadku: Wojewoda Podkarpacki pismem z 10 września 2026 r. (tym samym znakiem O-II.1331.17.2026) przekazał trzy pisma, które - jak wskazał - w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia udzielenia odpowiedzi wpłynęły do niego od Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców: DPM.07037.23.2024 z 14 marca 2024 r., DPM.WL.024.11.2025/LK i DPM.WL.024.4.2026/LK - i uznał wniosek za załatwiony w całości. Zawężenie, po którym to nastąpiło, było identyczne z tym, które składałem w punkcie II niniejszego pisma.

V. Szczególna istotność dla interesu publicznego - na wypadek podtrzymania kwalifikacji.

Odpowiadam na pytania postawione w wezwaniu, w tej samej kolejności.

1. Cel o charakterze publicznym. Żądane pisma dotyczą podstawy praktyki pozostawiania ponagleń bez rozpoznania w sprawach legalizacji pobytu. Urząd wojewódzki, który udostępnił pisma DPM.0738.49.2022 i DPM.0738.81.2022, wskazał je jako podstawę własnej praktyki. Celem jest ustalenie, czy praktyka w latach 2023-2026 opiera się wprost na ustawie, czy na wytycznej organu centralnego, i jak ta wytyczna brzmi. To pytanie o podstawę działania administracji, a nie o wykładnię przepisu - wniosek dotyczy kopii istniejących dokumentów.

2. Wykorzystanie dla dobra szerszej grupy osób. Skala wynika z danych organów państwa. Średni czas postępowania o zezwolenie na pobyt czasowy prowadzonego przez Wojewodę Zachodniopomorskiego wyniósł 465 dni i utrzymuje się na zbliżonym poziomie czwarty rok z rzędu - 452 dni w 2023 r., 472 w 2024 r., 465 w 2025 i 2026 r. (tabela MSWiA w odpowiedzi na interpelację poselską nr 18089, stan na 6 lipca 2026 r.) - przy terminie ustawowym 60 dni z art. 112a ust. 1 ustawy z 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach. W skali kraju w toku pozostawało 463 487 spraw o zezwolenie na pobyt czasowy i pracę (art. 114 ustawy o cudzoziemcach) przy średnim czasie 341 dni (odpowiedź MSWiA na interpelację nr 12584, stan na 13 października 2025 r.). Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła nieprawidłowości w 60,1% zbadanych spraw (kontrola P/23/069).

3. Konkretnie działania i realne przełożenie na funkcjonowanie organów - użytek już dokonany, nie zapowiadany:

- Rządowe Centrum Legislacji opublikowało moje uwagi w konsultacjach projektu UD408 (nr 12412103);
- Sekretariat Europejskiej Karty Społecznej Rady Europy potwierdził 27 sierpnia 2026 r., że przygotowane przeze mnie opracowanie uwzględni przy najbliższym badaniu postanowień nieprzyjętych przez Polskę, w 2029 r. (procedura z art. 22 Karty);
- Najwyższa Izba Kontroli pismem KZK-KZC.402.1720.2026 z 10 września 2026 r. poinformowała, że „przekazane wnioski zostały zarejestrowane w bazie skarg i wniosków, co umożliwi ich wykorzystanie w pracach Izby”, oraz że „nie wykluczamy spożytkowania przekazanych przez Pana informacji ewentualnie w przyszłej działalności kontrolnej”;
- Senat skierował 31 sierpnia 2026 r. moją petycję do Komisji Petycji, gdzie jest procedowana pod nr P11-

194/26; jej przedmiotem jest m.in. zmiana art. 100d ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy;

- Komisja Europejska zarejestrowała moją skargę pod numerem CPLT(2026)02766; prowadzi ją jednostka HOME.C.2;

- 10 września 2026 r. przedstawiłem ustalenia na zamkniętym spotkaniu eksperckim Polskiego Forum Migracyjnego, którego rekomendacje kierowane są do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;

- materiały przekazuję Rzecznikowi Praw Obywatelskich.

Dokumenty objęte niniejszym wnioskiem trafią do tych samych adresatów.

4. Znaczenie uzyskania informacji właśnie od tut. organu. Pisma okólne Urzędu do Spraw Cudzoziemców do wojewodów nie są publikowane; jedynym ich źródłem są adresaci. To, które z nich wpłynęły do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego i w jakiej wersji, wie wyłącznie ten Urząd - kopia z akt innego organu tego nie wykaże. Bez odpowiedzi tut. organu porównanie szesnastu urzędów wojewódzkich ma lukę dokładnie w województwie, w którym średni czas postępowania wynosi 465 dni.

VI. Termin.

Punkt 1 - cztery istniejące pisma o znanych znakach - proszę załatwić niezależnie od rozstrzygnięcia co do pozostałych punktów. Jako przyczynę wyznaczenia nowego terminu na 27 października 2026 r. wskazano konieczność wykazania przeze mnie szczególnej istotności, a następnie dokonania przez organ oceny spełnienia tej przesłanki. Pierwszy z tych elementów wyczerpuje się z chwilą doręczenia niniejszego pisma - materiał do oceny Urząd ma od tego dnia w komplecie. Uprzejmie proszę o rozpoznanie wniosku wcześniej i o udostępnianie dokumentów w częściach, w miarę ich odnajdywania.

Proszę o kierowanie wszelkiej korespondencji w tej sprawie drogą elektroniczną: na adres poczty elektronicznej, z którego wysłano niniejsze pismo, albo na mój adres do doręczeń elektronicznych wskazany w podpisie. Doręczenie elektroniczne jest natychmiastowe i potwierdzone, podczas gdy przesyłka papierowa na adres w Gliwicach wydłuża obieg o kilka dni w każdą stronę - co przy terminach siedmiodniowych ma znaczenie praktyczne dla obu stron.

Z poważaniem

[imię i nazwisko usunięte]

[adres usunięty], [adres usunięty]

[e-mail usunięty], tel. [telefon usunięty]

adres do doręczeń elektronicznych: [ADE usunięty]